

עמדות הציבור כלפי עובדים "לא ישראלים" בעקבות 7 באוקטובר

מהגרי עבודה ועובדים פלסטינים – בין תרומה כלכלית לאיום נתפס

יום עיון 04.02.2026: הגירת עבודה לישראל בעקבות 7 לאוקטובר

פרופ' נונה קושנירוביץ'
nonna@ruppin.ac.il

ד"ר אנדה ברק-ביאנקו
andab@ruppin.ac.il

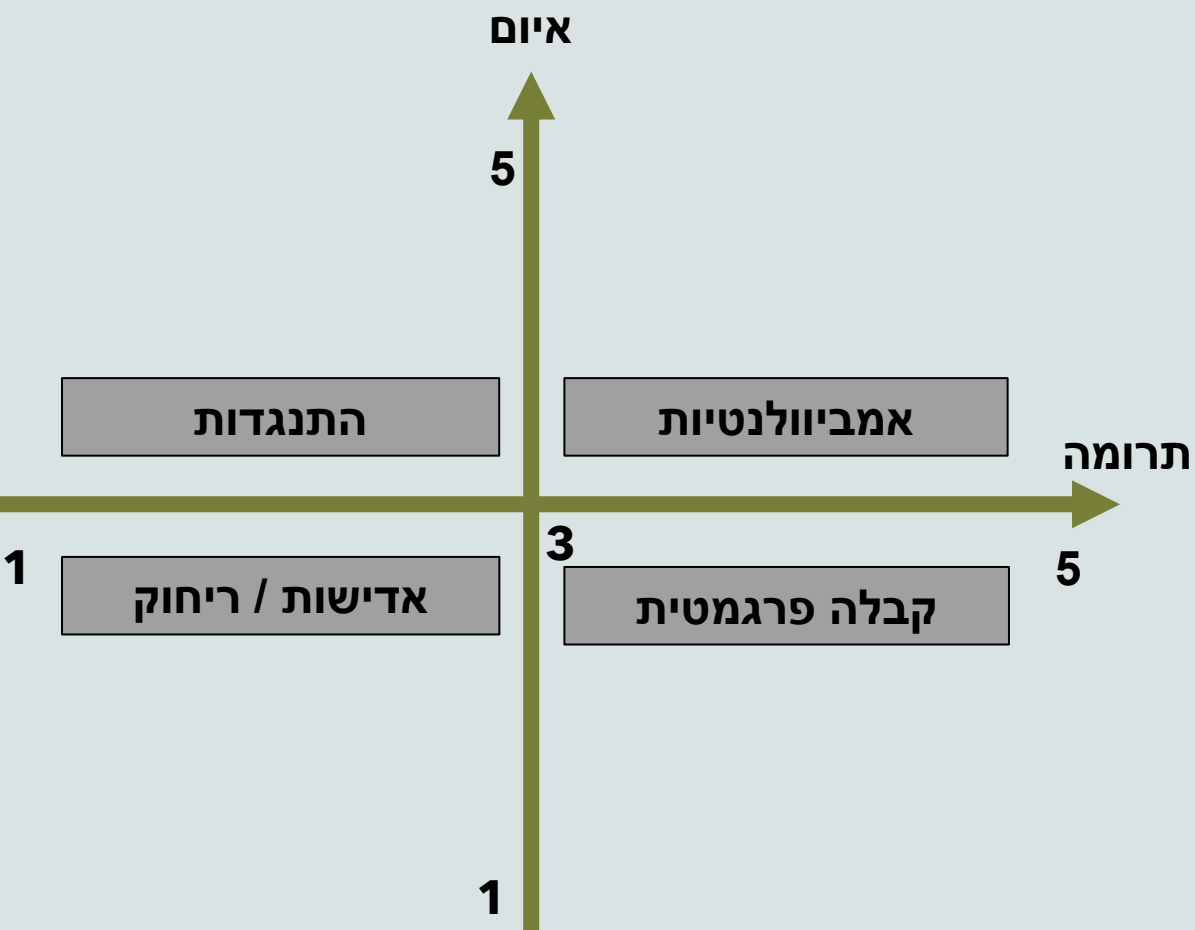
01 עמדות הציבור הישראלי כלפי מהגרי עבודה:

**כיצד הציבור הישראלי תופס את מהגרי העבודה לאחר 7 באוקטובר
לא כעמדה בינארית של בעד/נגד, אלא כמתח בין תרומה לאיום**

איסוף הנתונים התבצע באמצעות סקר מקוון שנערך בדצמבר 2025, במסגרת מדד העלייה והרילוקיישן לשנת 2025, מדד שנתי המחושב על-ידי המכון להגירה ושילוב חברתי זו השנה השלישית, ואשר בוחן הלכי רוח בקרב הציבור הישראלי כלפי עולים ומהגרים.

הניתוחים מבוססים על מדגם מייצג ($N=715$) מהאוכלוסייה הישראלית בגילאי 25-65: 565 משיבים (79%) מהחברה היהודית ו-150 משיבים (21%)

מסגרת אנליטית: תרומה ואיום כממדים מצטלבים

• **מדד התרומה** - משקף תפיסות חיוביות כלפי מהגרי עבודה. מחושב על בסיס היגדים העוסקים בתרומה לכלכלה ולענפי תעסוקה, נחיצות למשק ולשירותים ותרומה לחברה הישראלית.

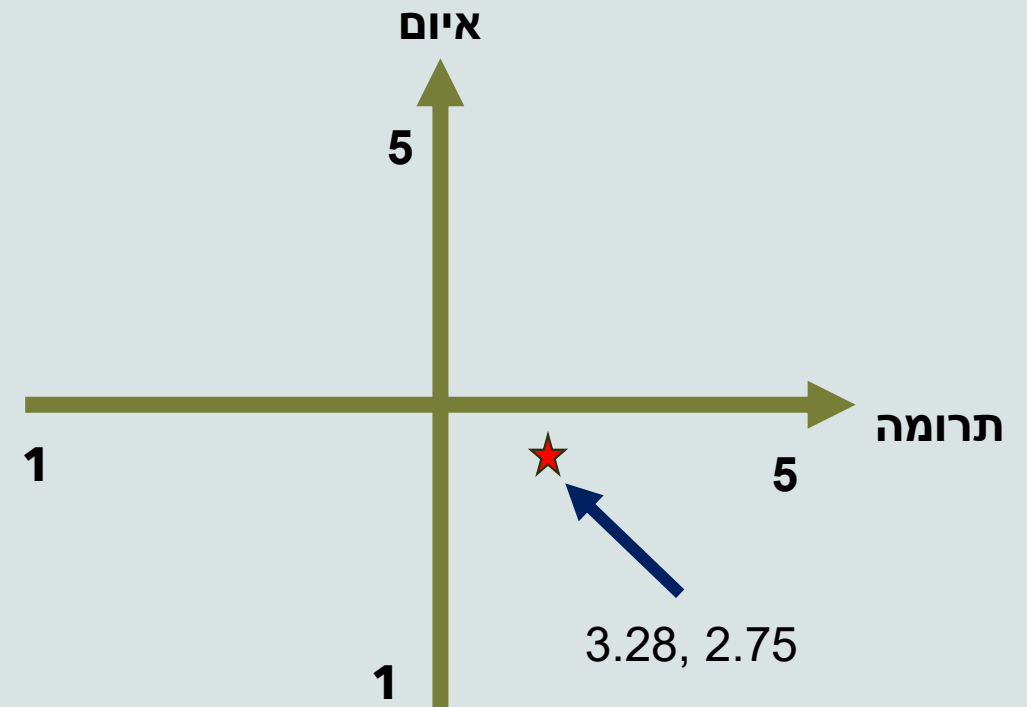
• **מדד האיום** - משקף תפיסות של איום כלפי מהגרי עבודה. מחושב על בסיס היגדים העוסקים באיום ביטחוני, כלכלי, פגיעה בזהות ובמרקם החברתי, עומס על שירותים ומשאבים.

[כל ההיגדים נמדדו בסולם ליקרט בן 5 דרגות]

קבלה פרגמטית מצד הציבור – הכרה מתונה בתרומה לצד תחושת איום

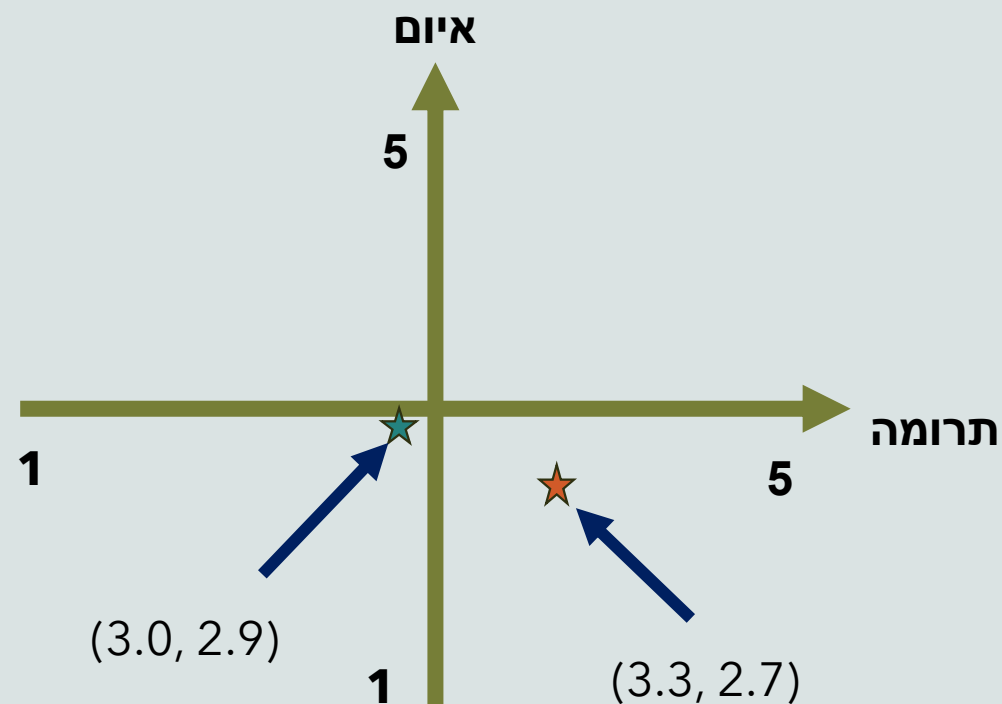
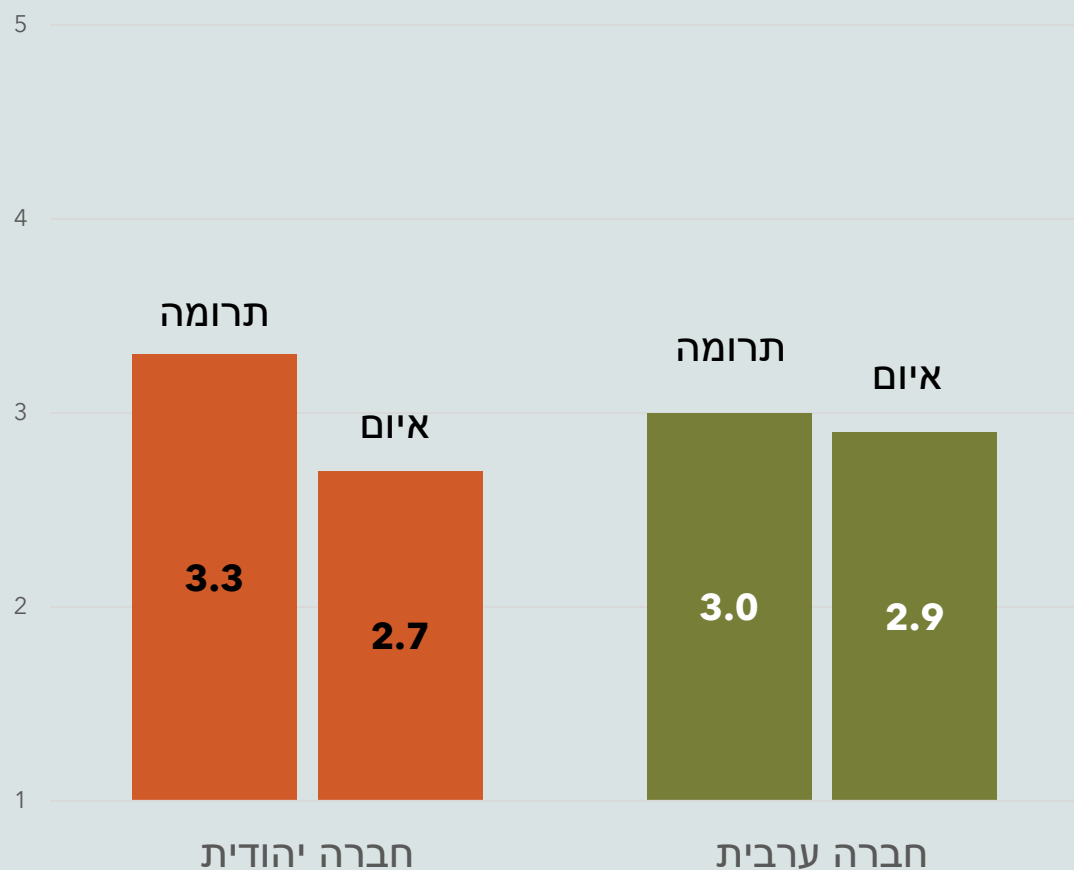
מתונה

(ממוצע כלל הציבור)

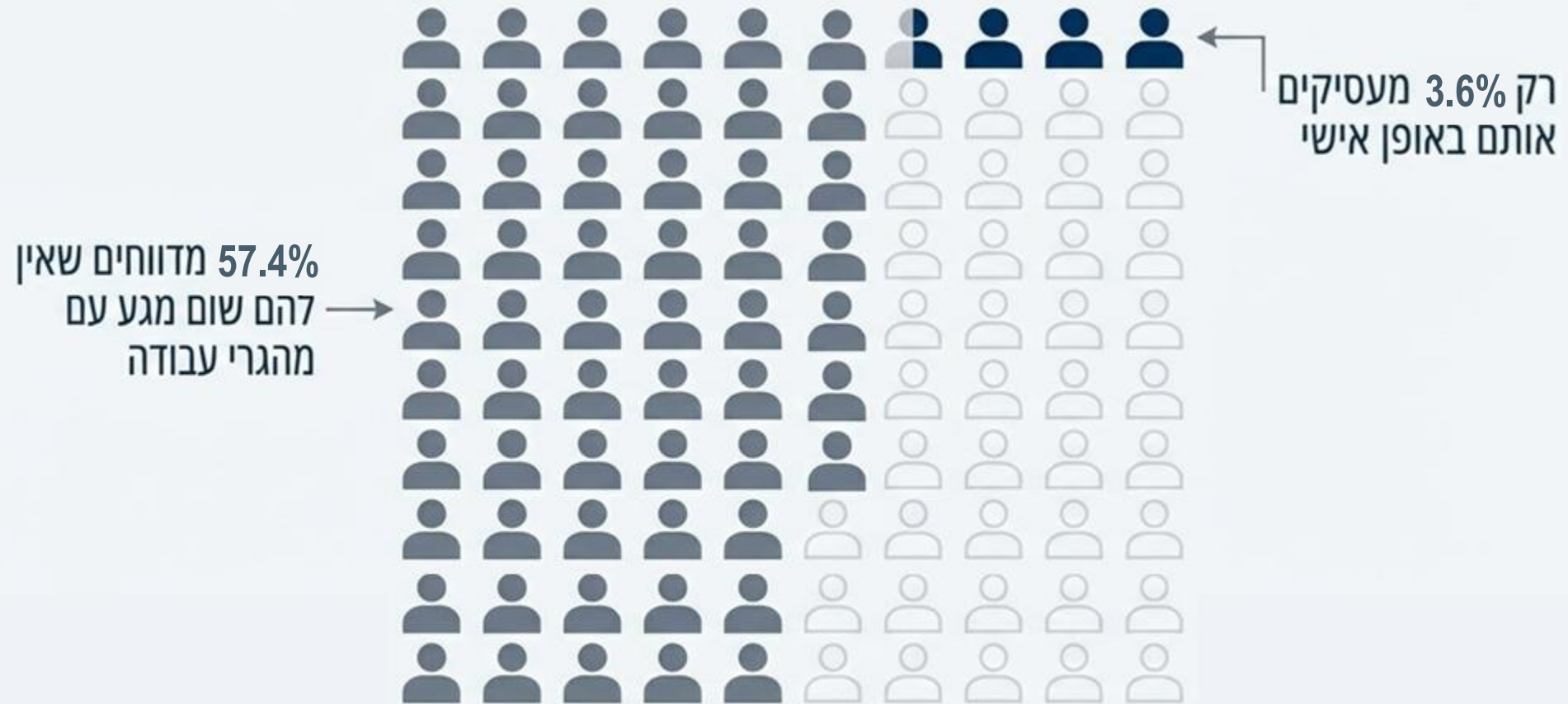
ברמת כלל הציבור, התרומה נתפסת כגבוהה יחסית, בעוד שתפיסת האיום נותרת מתחת לנקודת האמצע של הסקאלה

מיקום החברה היהודית והערבית במרחב התרומה-איום: קבלה פרגמטית מול נטייה לאדישות

הבדלים מובהקים סטטיסטית ($t\text{-test}, p < .01$)

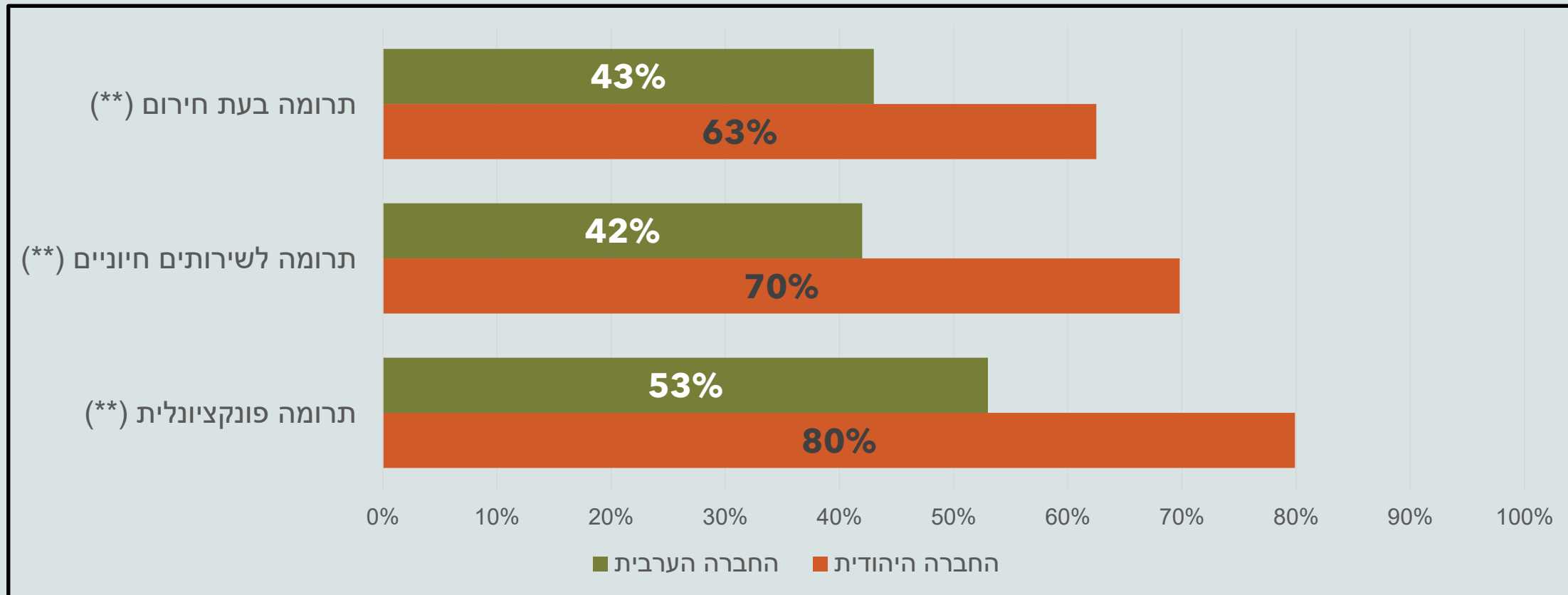
דעה ללא היכרות: היעדר אינטראקציה עם מהגרי עבודה

התמיכה הגורפת בהבאת מהגרי עבודה היא תיאורטית בעיקרה; רוב הציבור אינו פוגש את האוכלוסייה הזו, אך מעדיף אותה כפתרון 'סטריילי'.

ממדי תפיסת התרומה - דוגמאות

(% מסכימים/מסכימים מאוד)

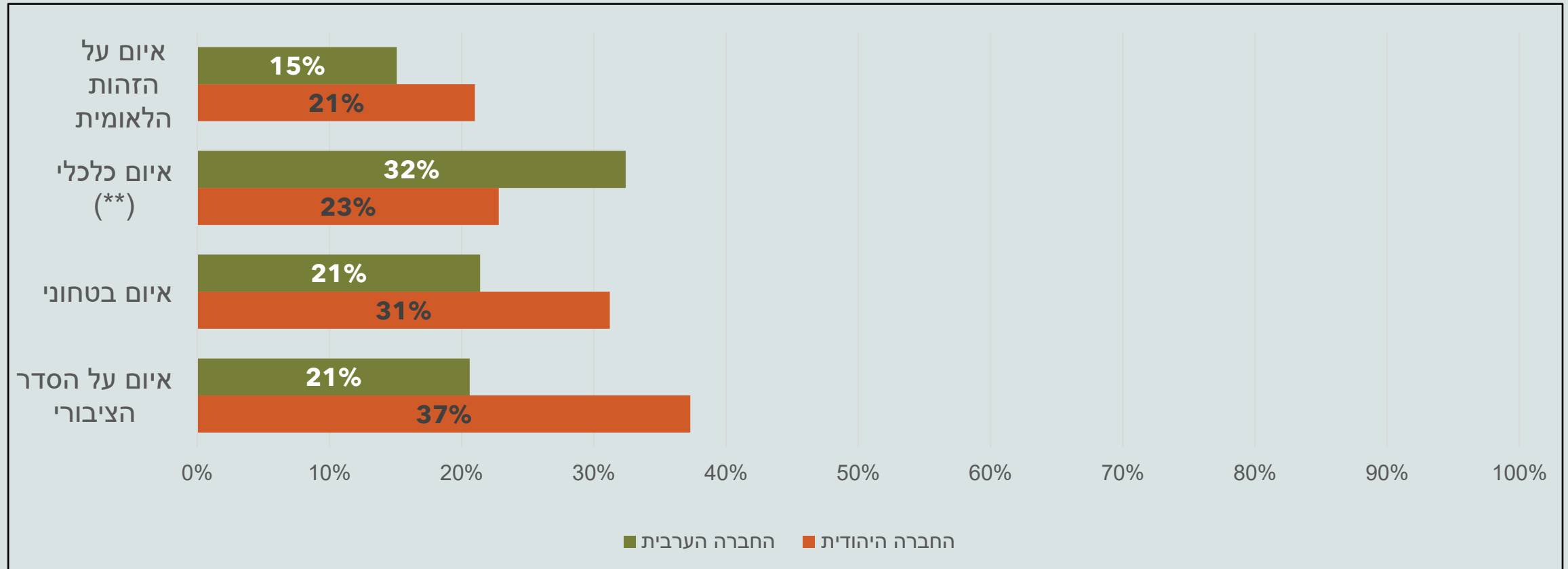
(**) - ההבדלים בין הקבוצות מובהקים סטטיסטית

תרומה בעת חירום = "בתקופות של משבר, מהגרי עבודה חיוניים לתפקודו של המשק הישראלי"

תרומה פונקציונלית = "בענפים שבהם יש מחסור בעובדים, מהגרי עבודה חשובים מאוד למשק הישראלי"

ממדי תפיסת האיום - דוגמאות

(% מסכימים/מסכימים מאוד)

(**) - ההבדלים בין הקבוצות מובהקים סטטיסטית

איום על הזהות הלאומית = "מהגרי עבודה מסכנים את אופייה היהודי של מדינת ישראל"

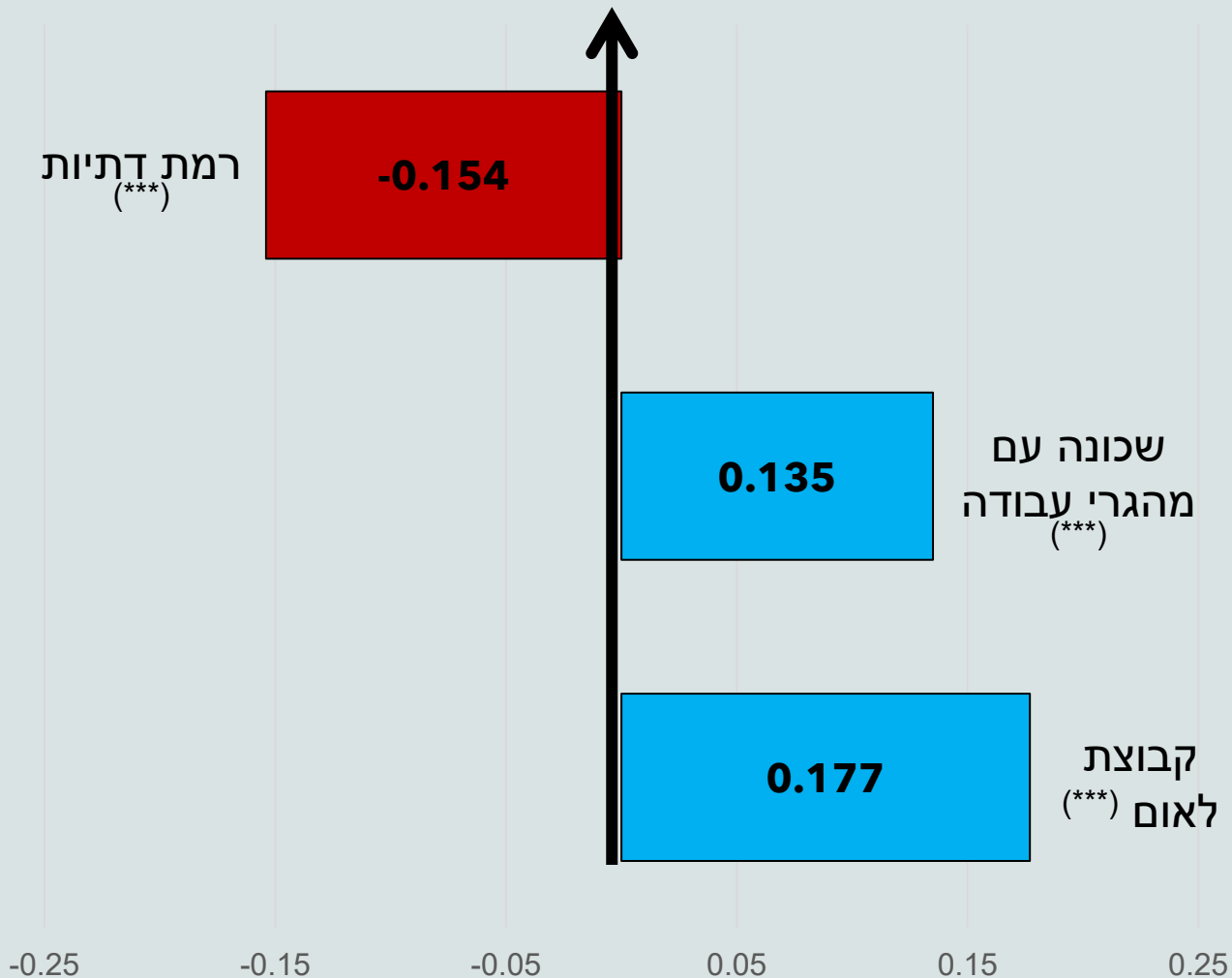
איום כלכלי = "מהגרי עבודה תופסים מקומות עבודה של ישראלים"

איום בטחוני = "מהגרי עבודה עלולים לאיים על ביטחון המדינה"

איום על הסדר הציבורי = "נוכחותם של מהגרי עבודה מעלה את שיעור הפשיעה"

מנבאים מרכזיים של תפיסת התרומה – רגרסיה לינארית

(β מתוקנן)

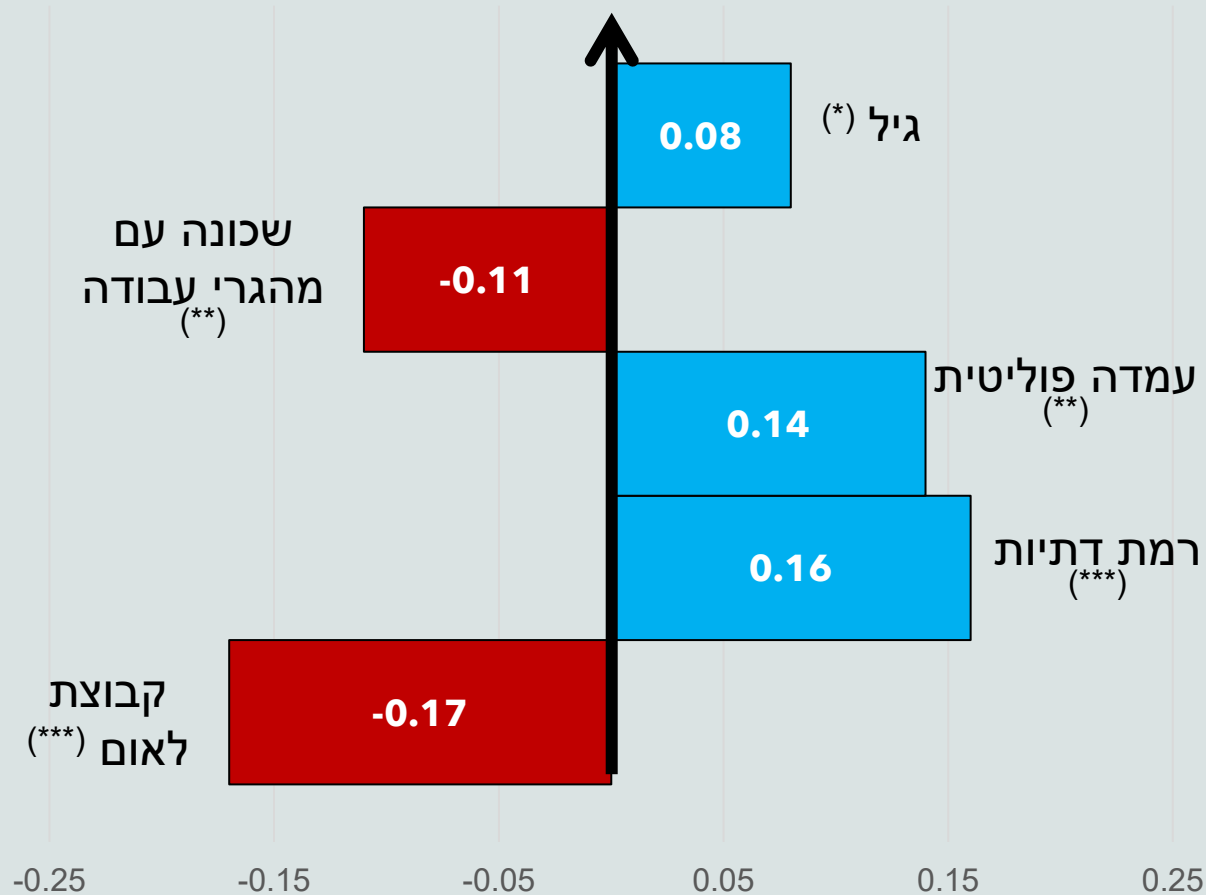

- **לאום (+)** – המנבא החזק ביותר. תפיסת התרומה גבוהה יותר בקרב החברה היהודית בהשוואה לחברה הערבית
- **רמת דתיות (-)** – ככל שרמת הדתיות גבוהה יותר, תפיסת התרומה יורדת.
- **אזור מגורים (+)** – ככל שיש יותר מהגרי עבודה תפיסת התרומה עולה

מגדר, גיל, עמדה פוליטית, תדירות מגע בעבודה, העסקה או שכנות לא נמצאו כמנבאים מובהקים.

מנבאים מרכזיים של תפיסת איום

(β מתוקנן)

לאום (-) – המנבא החזק ביותר. תפיסת האיום גבוהה יותר בקרב החברה הערבית בהשוואה לחברה היהודית.

רמת דתיות (+) – ככל שרמת הדתיות גבוהה יותר, תפיסת האיום עולה.

עמדה פוליטית (+) – ככל שנוטה ימינה, תפיסת האיום עולה.

אזור מגורים (-) – ככל שיש יותר מהגרי עבודה תפיסת האיום יורדת.

גיל (+) – השפעה חלשה אך מובהקת. ככל שהגיל עולה תפיסת האיום עולה.

מגדר, תדירות קשר בעבודה, העסקה או שכנות לא נמצאו כמנבאים מובהקים.

סיכום ביניים – מהגרי עבודה

עמדות הציבור כלפי מהגרי עבודה לאחר 7.10 אינן מבטאות קבלה נורמטיבית, אלא קבלה פרגמטית: הכרה בתרומה כלכלית ותפקודית, לצד תחושת איום מתונה אך עקבית.

דפוס זה מאפשר העסקה גם בתנאי משבר, אך אינו מעיד על לגיטימציה חברתית מלאה, ואף מצביע על קבלה שברירית ותלוית הקשר, העלולה להישחק או להתערער עם שינוי בנסיבות הביטחוניות, הפוליטיות או הכלכליות.

כעת נבחן כיצד מתח זה מתפקד בהקשר של העסקת עובדים פלסטינים, כאשר סוגיות של ביטחון וזהות לאומית מועצמות.